

Aika: 29.11.2019 klo 8.15-10.25

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kokoushuone Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala, 2. vpj.

tilalla:

Marjamaa Patrik	kehitysjohtaja	Kangasala
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere

Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti

Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä

tilalla:

Auvinen Kari	talousjohtaja	Lempäälä
Sorvanto Jarkko	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi, 1. vpj.
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia

Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteeri	sihteeri, TKS

Kutsutut:

Lyly Lauri	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Oksala Jarkko	tietohallintojohtaja	Tampere, 168 §
Nestori Syynimaa	tietohallintojohtaja	Ylöjärvi/kehyskunnat, 168 §
Välimäki Jussi	paikkatietoasiantuntija	TKS, 169-170 §
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 169-170 §
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 171 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

167 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
168 § SEUDULLINEN TIETOHALLINTO, TILANNEKATSAUS	4
169 § SEUDULLINEN TIETOTUOTANTO, TILANNEKATSAUS	6
170 § Keskustabarometrin hyväksyminen	9
171 § ALUEELLINEN LÄHIJUNAPILOTTI, TILANNEKATSAUS	12
172 § SUOMI–RATA –HANKEYHTIÖN VALMISTELU	14
173 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT	16
174 § SEURAAVAT KOKOUKSET	17
175 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	17

167 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Muistio 15.11.2019, liitteenä.

Asiat 15.11.	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Kaupunkiseudun saavutettavuuden kehittämisohjelma, tavoitteet ja toiminta-suunnitelma 2020-2022	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11.	PN
Suomi-rata –hankeyhtiön valmistelu	Jatkokäsittelyssä tässä kokouksessa.	MN, PN
Lukiokoulutuksen tilannekuvaselvitys ja kehittämisen jatkotoimenpiteet	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11.	PN
Perusopetuksen seudullisen kehittämisen tiekartta 2025	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11.	PN
MRL:n kokonaisuudistus, kaupunkiseudun kommentit pykäläluonnokista	Kommentit on annettu 15.11.	PN, KK
Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet ja talousarvio vuodelle 2020	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11. Yhtymäkokous 19.12.2019	JP
Kuntayhtymän talousarviomuutos vuodelle 2019	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11. Yhtymäkokous 19.12.2019	JP
Yhtymäkokouksen koolle kutsuminen	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11	JP
Seutuhallituksen jäsenen vaali jäljellä olevaksi toimikaudeksi	Seutuhallituksen käsittelyssä 27.11. Yhtymäkokous 19.12.2019	JP

168 § SEUDULLINEN TIETOHALLINTO, TILANNEKATSAUS

Tietohallintojohtaja Jarkko Oksala

Kaupunkiseudun kunnilla on sopimus tietohallintoyhteistyöstä, jota johtaa Tampereen kaupunki. Käytännön työstä vastaa seudullinen johtoryhmä. Seutustrategian laatimisen yhteydessä on päivitetty seudullinen tietohallinto-ohjelma. Ohjelman painopisteeksi on hyväksytty osana seutustrategian hyväksymistä tietohallintoyhteistyön laajentaminen ICT-infrapalveluista toimialayhteistyöhön. Strategian laatimisen jälkeen yhteistyö ICT-infrapalveluissa on vakiintunut ja syventynyt ja sopimusten seuraavia uusintoja on alettu valmistella syksyllä 2019. Pilvipalveluiden mahdollisuuksien hyödyntämiseen on tehty merkittäviä panostuksia, joista esimerkkinä Microsoft O365 palveluiden seudullinen käyttöönotto. Tietoturva- ja tietosuoja-asioita on kehitetty seudullisesti jo pitkään, mutta viime aikoina on tullut tarve harkita ja myös toteuttaa lisäpanostuksia teknologisiin kyvykkyyksiin. Strategiassa linjattu toimialayhteistyön syventäminen on edennyt vain osittain. Merkittävänä vaikuttava asiana on ollut edellisen hallituksen käynnistämä maakunta- ja sote-uudistus, joka on vaatinut merkittävää avainhenkilöiden resursointia myös seudullisen tietohallinnon toimesta.

Seudullisen tietohallinnon perustana toimivien, laajasti käytettyjen ICT-infrastruktuurisopimusten (perustietotekniikka-, kommunikaatio- ja tietoliikennepalvelut) määräaikaiset sopimuskaudet päättyvät vaiheittain. Tämän jälkeen sopimukset voivat jatkua toistaiseksi voimassa olevina. Toteutusvaihtoehtojen esiselvitys ICT-infrastruktuurin edelleen kehittämisestä ja mahdollisista kilpailutuksista on valmistunut syksyn aikana. Sopimuskokonaisuuteen liittyvät myös IT-laitteiden rahoitussopeutus, sekä sopimukset Microsoftin ratkaisusta. Tarkennettua suunnitelmaa valmistellaan seudullisen tietohallinnon johtoryhmän hyväksyttäväksi 10.12.2019. Mahdollisten muutoksien toteuttamisessa on tarve varautua vähintään kahden vuoden ajanjaksoihin. Lisäksi on huomiotava valmisteluun, kilpailutukseen ja muutoksien toteuttamiseen tarvittavat ajat. Muutosprojektit vaativat myös kuntien ICT-asiantuntijoiden työpanosta.

Sujuva työ -projekti tähtää Microsoft Office 365 pilvipohjaisen ohjelmiston käyttöönottoon Tampereen kaupungin ja seudun muiden kuntien toiminnassa. Tavoitteena on saada hyötyjä toimintatapojen, ajankäytön ja tilankäytön tehostumisen muodossa ja myös taloudellista vaikutavuutta. Tavoitteen toteutuminen edellyttää työtapojen muuttamista tietotyötehtävissä kaupungin organisaatiossa ja seudullisessa yhteistyössä. Projektin tuotoksena syntyy seudullinen ohjelmiston käyttökonsepti. Samalla varmistetaan sitä tukevien parhaiden käytäntöjen leviäminen käyttäjille. Sujuva työ -projektissa otetaan käyttöön uuden ICT-

konseptin mahdollistavat toimintamallit ja siksi johdon sitoutuminen muutokseen on ensiarvoisen tärkeää.

Kyberhyökkäys voi lamaannuttaa kunnan palveluita, kuten esimerkiksi Porissa, Lahdessa ja Kokemäellä on tänä vuonna tapahtunut. Palveluiden vaarantumisen lisäksi uhka on taloudellinen kysymys: kyberhyökkäysten aiheuttamat ongelmat ja niiden ennaltaehkäisy aiheuttavat kustannuksia. Seudullisesti näihin uhkiin varaudutaan tietoturvaryhmän yhteistyöllä. Yhteistyön avulla on laadittu yhteiset tietoturvaohjeet ja –linjaukset ja henkilöstölle on tarjolla yhteinen tietoturva- ja tietosuojakurssi. Vuoden 2019 aikana seudun yhteiseen ympäristöön on hankittu palveluna tietoturvatapahtumien keskitetty valvontajärjestelmä (SIEM) ja siihen liittyvä asiantuntijapalvelu (SOC). Hankinta mahdollistaa aiempaa tehokkaamman tilannekuvan luomisen ja ongelmien havaitsemisen mm. haittaohjelmien ja tietomurtojen osalta. Seudullisen ICT-infrastruktuurin tietoturvaluottamusta ja kyberuhkiin varautumista mm. työasemasuojausta kehittämällä täytyy edelleen parantaa. Varautuminen tulee näkymään myös kustannuksina ja näihin riskiarviointien pohjalta tehtäviin panostuksiin täytyy varautua myös jatkossa.

Pirkanmaalla kehitetään vuoden 2020 aikana yhteisiä SOTE-ICT -kokonaisuuksia mm. sosiaalipalveluiden ja kuvantamisen järjestelmien sekä Omaolon osalta. Tulevaisuuden asiakas- ja potilastietojärjestelmä UNA:n hankinnan valmistelu etenee, Pirkanmaalla UNA-työryhmä valmistelee hyötykartan, muutosvaikutusanalyysin sekä mahdollisen tietokartan. PSHP:n ja kuntien välinen sopimus on vielä valmistelussa, jokainen kunta tekee oman sopimuksensa.

Tietohallintojohtajat Jarkko Oksala ja Nestori Syynimaa esittelevät seudullisen tietohallinnon tilannekatsausta kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Kuntajohtajakokous 29.11.2019

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä selostuksen tiedoksi

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

169 § SEUDULLINEN TIETOTUOTANTO, TILANNEKATSAUS

Seutusihteerin Pohjonen

Taustaa

Erilaista suunnittelussa ja päätöksenteossa hyödynnettävissä olevaa tietoa syntyy jatkuvasti valtavia määriä. Ongelmana ei niinkään ole tiedon puute vaan tietomassojen tehokas hallinta ja hyödyntäminen. Tampereen kaupunkiseudulla ja laajemmin koko Pirkanmaalla on aika ajoin pohdittu yhteistä ratkaisua tietotuotantoon. Kokonaisuutta ovat yhdessä hahmottaneet ja pyrkineet ratkaisemaan Tampereen kaupunkiseutu, Tampereen kaupunki ja Pirkanmaan liitto. Viime aikoina myös Business Tampere on ollut lisääntyvässä määrin mukana tietotuotannon eri alueilla. Kaikkiaan yhteistyö on jännevöitynyt mutta esimerkiksi HSY:n tai Lounaistiedon tyyppistä kokonaisvaltaista ratkaisua ei ole syntynyt.

Kuntayhtymän osalta merkittävä harppaus omaehtoiseen seututason tietotuotantoon otettiin, kun kuntajohtajakokous 25.4.2014 käynnisti projektin, jonka lopputuloksena seudullinen paikkatietoryhmä aloitti toimintansa. Kehitys jatkui niin, että kuntayhtymän määräaikaisesti hoidettu paikkatietoasiantuntijan tehtävä vakinaistettiin vuoden 2019 alussa.

Nämä vaiheet ovat vahvistaneet erityisesti MAL-suunnittelussa tarvittavan tiedon keruuta, jäsentämistä, analysointia ja hyödyntämistä. Samalla on tiedostettu myös esim. muiden seututyöryhmien lisääntynyt tietotarve.

Paikkatietopohjaisen tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen lisäksi seutuyhteistyössä syntyy paljon hyödynnettävää tietoa esim. erilaisten hankkeiden nykytilakuvauksina ja tilastoaineistoina. Tällaisia ovat viime aikoina olleet mm. Rajaton seutu -hankkeen yhteydessä koottu elinkoirona koskevat tietoaineisto ja asuntopoliittisen keskustelun käynnistämiseen koottu asumisen tietoaineisto.

Merkittävää työtä tehdään myös erilaisten seutuvertailujen koostamisessa ja analysoinnissa. Systemaattisinta se on viime vuodet ollut hyvinvointipalveluissa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen seutuvertailuissa. Vastaava vertailu laajennetaan lukiokoulutukseen.

Kaikkiaan kehitys on osoittanut, että erilaisten ilmiöiden seututason tarkasteluille on tarve. Jatkokehittämisen osalta keskeistä on tietotuotannon automatisoitujen ja luotettavien prosessien lisäksi helppo tiedon käytettävyys esim. yhteisen tietoportaalien kautta.

Paikkatietoasiantuntija Välimäki

Tulevia kehityspolkuja

Seudullisen tietotuotannon kehittämistä jatketaan panostaen samalla sekä itse tietoaaineistojen kehittämiseen, että niiden esitystapaan ja analysointiin. Yhteisen tiedontuotannon tavan ja periaatteiden luomista kuntien tuottamille aineistoille jatketaan seudun paikkatietoryhmän koordinoimana. Pääpaino tässä kehitystyössä on tällä hetkellä erityisesti kaavoitukseen liittyvissä aineistoissa. Keskeisenä tavoitteena on muodostaa seudullisesti samoilla periaatteilla ylläpidettävä paikkatietomuotoinen tonttivarantoaineisto. Lisäksi kaavoituksen tietoaaineistoihin liittyviä kansallisia kehityspolkuja seurataan tiiviisti.

Seututoimisto tuottaa jo tällä hetkellä suuren määrän erilaisia tietotuotteita ja katsauksia liittyen esimerkiksi väestökehitykseen, työmarkkinoihin ja pendelöintiin, asuntotuotantoon, ilmasto- ja ympäristötietoteemoihin sekä hyvinvointipalveluiden toimialaan. Tietotuotteita pyritään kehittämään niin, että ne palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla sekä seudun että kuntien tiedolla johtamista, tuoden jaettua ymmärrystä teemoihin liittyvistä seudullista ilmiöistä. Tähän päästään panostamalla tiedon entistä laajempaan analysointiin sekä selkeään, tiiviiseen esitystapaan. Parantamalla tiedon tuottamiseen liittyvää automatisointia pystytään vähentämään sekä työhön kuluva aika että muita tiedonhankintakustannuksia jättäen samalla enemmän aikaa tiedon tulkitaan. Olennaista on myös tiedon hyödyntämisen prosessin kehittäminen: tieto pitää saada seudullisen päätöksenteon tueksi entistä paremmin.

Seudullisen tietotuotannon kokonaisuutta jäsentävät edellä mainittuja tietotuotteita hyödyntävät keskeiset seutuyhteistyön välineet: MAL-aiesopimuksen seuranta sekä seudullisen Rakennesuunnitelman ja Asuntopoliittisen ohjelman laadinta ja niiden toteutuksen seuranta. Tietotuotannon kehittämisessä huomioidaan jatkossakin ensisijaisesti näiden välineiden tuomat tarpeet. Näitä välineitä täydentävät esimerkiksi Keskustabarometrin kaltaiset temaattiset tietotuotteet. Barometrin kehitystyön myötä seudun keskustaverkon tilannekuva saadaan jatkossa vuosittain ja laajemmin raportoituna viiden vuoden välein.

Keskustabarometrin lisäksi ajankohtaisia seudullisia tietotuotteita ovat ensi vuonna seudullistettavat Tampereen kehittämät paikkatietopohjaiset segregaaation tunnistamiseen sekä rakenteen ilmastovaikutusten arviointiin kehitetyt työkalut. Elinympäristön hyvinvointivaikutuksia kartoittavassa seututoimiston hallinnoimassa HYMY-verkostohankkeessa syntyy uudenlaista paikkatietoa ja ymmärrystä kuntien hyvinvointityön tueksi.

Seudulliseen suunniteluun liittyvän tiedontuotannon lisäksi seudulla panostetaan jatkossa enemmän myös tietotuotteiden jakoon ulospäin. Kuntien, seututoimiston sekä Pirkanmaan liiton tuottamaa avointa dataa tuodaan jatkossa sekä luottamushenkilöiden että kuntalaisten ja elinkeinoelämän saataville seudun yhteisen dataportaalien kautta. Dataportaalien ei ole tarkoitus korvata kuntien omia avoimen datan palveluita, jotka esimerkiksi Tampereella ovat jo pitkälle kehittyneitä. Sen sijaan portaalilla tavoitellaan yhtenäistä alustaa, joka mahdollistaa väylän seutua koskevan datan jakamiseen myös pienemmille toimijoille.

Paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki selostaa asiaa ja esittää mallikuvia tietotuotteista kokouksessa. Seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuusela on kutsuttu kokoukseen.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Kuntajohtajakokous 29.11.2019

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä selostuksen tiedoksi,

että seudullista tietotuotantoa ja sen kehittämistä jatketaan kuntien, Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liiton yhteistyönä ja

että kunnissa tuotettua dataa aletaan jakaa ja visualisoida yhteisen portaalien kautta.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

170 § Keskustabarometrin hyväksyminen

Seutusuunnittelupäällikkö Kuusela 24.9.2019:

Maankäyttö ja asuminen -työryhmä päätti kokouksessaan 11.10.2018 keskustabarometrin toteuttamisesta ja nimesi työlle ohjausryhmän. Barometria on käsitelty Mastossa viimeksi 12.6.2019, jolloin ohjelmoitiin työn loppuun saattaminen.

Sisältö ja toteutus

Nyt laaditun Barometrin lähtökohdat ovat on vuonna 2012 valmistuneessa Tampereen kaupunkiseudun keskustojen seurantamittaristosta (barometri). Aiemmin tehtyjä selvityksiä on toisinnettu niiltä osin, kun vastaavaa tietoa on ollut saatavissa tai resurssien puitteissa mahdollista hankkia.

Barometrissa on kolme osaa:

seudun keskustojen toiminnallinen tarkastelu saatavilla olevan tietoaineiston pohjalta (esim. YKR)

keskustojen elinvoimaselvitys EKK ry:n kehittämällä menetelmällä

asukaskysely

Barometrin ensimmäisen ja kolmannen osan sekä työn kokoamisen on tehnyt Kaupunkiseutu, jossa työstä ovat vastanneet paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki ja projektityöntekijä Heta Koskue. Barometrin toisen osan on toteuttanut FM Martti Wilhelms Salokorpi Oy:ltä. Työn ohjauksesta on vastannut Maston nimeämä ohjausryhmä.

Kuntakohtaisten elinvoimaselvitysten tuloksia voi tarkastella seudun extranetissa:

<https://www.tampereenseutu.fi/extranet/hankkeet/keskustabarometri-2019/>

Barometri julkaistaan raporttina, johon tiivistetään kolmen osion tulokset sekä esitetään niiden pohjalta tehty keskustojen profilointi. Lisäksi barometrin tietoaineiston esittämiseen ja seurantaan kehitetään selainpohjainen työkalu, jonka alustava versio otetaan testikäyttöön vuoden 2019 aikana.

Selvitysten tuloksena on syntynyt määrällistä ja laadullista tietoa hyödyntävä katsaus seudun keskustoihin. Keskustojen laadulliset ja toiminnalliset ominaispiirteet ovat mahdollistaneet niiden luokittelun muutamaa kuvaaviin profiileihin, joita voidaan hyödyntää seutuyhteistyössä sekä keskustojen kehittämisessä.

Hankkeen tulosten hyödyntäminen

Kunnat voivat hyödyntää barometrissa esiin nousutta tietoa omassa työssään. Seutuyhteistyössä Barometri on pohjana Rakennesuunnitelman päivitykselle. Rakennesuunnitelman päivityksen ohessa se tarjoaa lähtökohtia Rajaton seutu -hankkeen jatkosuunnittelulle esimerkiksi Keskustojen, kehän ja maaseudun dynamiikan tarkastelussa.

Keskeiset nostot tuloksista

Keskustat ovat ympäröivään taajamaan nähden merkittäviä palvelu- ja työpaikkakeskittymiä, mutta seudullisesti merkittäviä toimialakeskittymiä on seudun keskustoista vain muutama.

Keskustat ovat asukkaille merkittäviä oleskelun, vapaa-ajan ja kohtaamisen paikkoja, joita tulisi kehittää turvallisina, viihtyisinä ja laadukkaina palvelupisteinä ympäröiville taajamille.

Kuluneella vuosikymmenellä muutamissa seudun keskustoissa tehty kehittäminen näkyy positiivisena kehityksenä näissä keskustoissa väestön, rakentamisen ja viihtyisyystekijöiden saralla. Tätä työtä tukemaan on MAL4-sopimukseen kirjattu kuntien yhteistyön tiivistäminen keskustojen kehittämisessä.

Barometrin mukaan seudun keskustat on jaettavissa hallinnollisiin ja kaupallisiin keskustoihin. Kaupallisilla keskustoilla on hallinnollisiin keskustoihin nähden niiden elinvoimaa alentava vaikutus seudun yhtenäisen taajamarakenteen alueella.

Keskustojen rooli ja kehittämisen edellytykset kytkeytyvät toimintaympäristön kehittämiseen seudun mittakaavassa: Tehokkaan joukkoliikenteen kehittäminen vahvistaa edellytyksiä tiiviin ja monimuotoisen keskustan kehittämiseen. Sijainti valtakunnallisen liikenneyhteyden varressa tuo mahdollisuuksia keskustan logistisen roolin vahvistamiseen. Virkistystoimintojen läheisyys luo mahdollisuuksia kehittää keskustassa matkailua.

Suosituks

Tulevassa rakennesuunnitelmassa tulee seudun keskustoja tarkastella toiminnallisina kokonaisuuksina seudullisia sijaintitekijöitä vasten. Ra-

kenteeseen liittyviä sijaintitekijöitä ovat esimerkiksi joukkoliikennejärjestelmä, pitkän kantaman liikennejärjestelmä sekä sini- ja viherrakenne. Tässä barometrissä hahmottunut jako kaupallisiin ja hallinnollisiin keskustoihin soveltuu lähtökohtaisesti jäsenyukseksi tähän tarkasteluun.

Keskustabarometri kehitetään paikkatietoaineistojen osalta jatkuvasti päivittyväksi tietoaaineistoksi Pirkanmaan liiton internet-sivujen yhteydessä olevaan paikkatietoportaaliin. Kaupallisen elinvoiman selvitys ja asukaskysely on hyvä toistaa 3-5 vuoden välein riippuen keskustojen kehittämisen volyymistä.

Seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuusela ja paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki selostavat asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite.

Keskustabarometrin loppuraportti

Kuntajohtajakokous 29.11.2019

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

Hyväksyä keskustabarometrin ja

että tuloksia hyödynnetään rakennesuunnitelman päivityksessä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

171 § ALUEELLINEN LÄHIJUNAPILOTTI, TILANNEKATSAUS

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru

LVM valitsi 23.1.2019 Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liiton yhteishakemuksen pohjalta Pirkanmaan alueellisen junaliikenteen pilotin jatkosuunnitteluun. Valinnan arviointiperusteina oli, että valitut hankkeet ovat toimivia osia alueellista junaliikennettä ja olemassa olevia matkaketjuja, minkä lisäksi alueella on valmius sitoutua liikenteen kehittämiseen lyhyellä aikavälillä. Lisäksi valintaan vaikutti alueen kysyntäpotentiaali ja hankkeen tekninen toteutettavuus joulukuusta 2019 alkaen. Valitut hankkeet ovat myös liikennöintikokonaisuuksia, joilla on mahdollista kehittää ja kasvattaa alueen nykyistä joukkoliikennettä myös pitkällä tähtäimellä.

Jatkosuunnittelun pohjalta LVM ja VR ovat tehneet sopimuksen henkilöjunaliikenteen ostamisesta ajalle 1.1.2020 - 31.12.2020. Sopimuksessa ostoliikenne on määritetty alkavaksi 15.12.2019. Pilotin myötä Tampereen seudulle uusia päivittäisiä lähiliikenteen vuoroja tulee Nokian ja Tampereen välille 14 kappaletta, Toijalan ja Tampereen välille 9 kappaletta ja Mänttä-Vilppulaan 2 kappaletta. Lisäksi R-junien ja kaukojunien aikatauluihin on tulossa muutoksia. Sopimus sisältää option junaliikenteen jatkamisesta 19.6.2022 asti. Optio on määritetty liittymään Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutuksen aikatauluun. Liikenneministeri Sanna Marin on tämän jälkeen keskeyttänyt junaliikenteen kilpailutuksen valmistelun.

Tampereen kaupunkiseudun luonnollisena tavoitteena on, että lähijunaliikenteen pilotti jatkuu ensisijaisesti koko määritetyn optiokauden ja vakiintuu sen jälkeen vakituiseksi liikenteeksi. Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että lähijunaliikenteen käyttäjämäärät saadaan nousuun pilotin aikana. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden nostaminen on keskeinen tekijä myös mm. seudun päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa.

Seudun esitys käynnissä olevissa MAL-sopimusneuvotteluissa on ollut, että valtio rahoittaa lähijunaliikenteen pilottia MAL-sopimuskauden 2020-2023 ajan. Seuraavat sopimusneuvottelut pidetään 11.12.2019, jolloin valtion edellytykset sitoutua rahoitukseen selkiytyvät.

Pirkanmaan liiton vedolla on seutuyhteistyössä valmisteltu lähijunaliikenteen markkinointia. Työn ohjausryhmässä on ollut edustettuna kuntien ja Nyssen viestinnän asiantuntijat sekä joitakin liikenneasiantuntijoita. Tampereen kaupunkiseutua on edustanut liikennejärjestelmäpäällikkö. Markkinoinnin valmisteluun on sisällytetty aineiston valmistelu kuntien hyödynnettäväksi sekä kampanjoiden ideointi. Markkinointiaineisto

julkistetaan 2.12. mediatilaisuudessa, jonka jälkeen aineisto on kuntien ja muiden toimijoiden vapaassa käytössä. Varsinainen markkinointi ja markkinointimateriaalien tuottaminen tapahtuvat kuntien ja muiden toimijoiden omalla rahoituksella. Aineistot voi tilata markkinointiprojektin kautta. Kuntia kannustetaan aktiivisuuteen lähijunaliikenteen ja Nyssen markkinoinnissa.

Kunnissa on suunniteltu mm. liityntäpysäköinnin kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Toimenpiteiden toteuttaminen lähijunapilottia tukevassa aikataulussa on perusteltua ja kannatettavaa. Nokialla on suunnitteilla EU:n canemure-rahoituksella toteutettava pilotti joukkoliikenteen liityntäpysäköinnin kehittämiseksi. Hanketta on perusteltua edistää ja hyödyntää määrätietoisesti junaliikenteen matkustajamäärien lisäämiseksi. Orivedellä on saman rahoituksen piirissä käynnissä hanke. Lempäälässä on suunnitteilla hanke Ideaparkin yhteyteen, mutta myös Lempäälässä on perusteltua hyödyntää Nokian ja Oriveden hankkeiden kokemuksia junaliikenteen lisäämiseksi.

Seudun joukkoliikenneviranomaisen ja VR valmistelevat lippuyhteistyötä ja siihen liittyvää markkinointiyhteistyötä. Tarkoitus on, että VR:n omien lipputuotteiden lisäksi Nyssen kausiliput kelpaavat junissa kaupunkiseudun yhteyksillä tammikuun 2020 alusta lukien. Lisäksi tavoite on, että myöhemmin pilotin aikana VR liittyy omiin lipputuotteisiinsa soveltuvien osien Nysse-lipun. Lippuyhteistyön valmistelu on edelleen kesken. Järjestelmän toimivuus edellyttää lukijoiden hyvää sijoittelua laiturialueilla. Nysse on ollut yhteydessä kuntiin. Sijoittaminen edellyttää mm. sähkötöitä. Nysse investoi ja omistaa laitteet, kuten muussakin liikenteessä ja perii niistä käyttömaksun sekä ottaa vastaan mm. valtiontuen. Nysse-kausilippujen kelpoisuus edellyttää lukijoiden asentamista ja tämän hetkinen arvio on, että laitteet on asennettu joulukuun aikana ja lippuyhteistyö voi alkaa tammikuun alussa. Aikataulujen muuttuminen on vielä mahdollista ja Nysse ja VR tiedottavat pilotista tältä osin. Todettakoon, että nykyiset 30 vrk:n Nysse+VR -lipputuotteet säilyvät valikoimissa siihen asti, kunnes normaalit kausiliput saadaan kelpaamaan.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Kuntajohtajakokous 29.11.2019

Seutujohtaja Nurminen

merkitsee selostuksen tiedoksi

Päätösehdotus.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

172 § SUOMI–RATA –HANKEYHTIÖN VALMISTELU

Seutujohtaja Nurminen 6.11.2019

Kuntajohtajakokous sai informaatiota 4.10.2019 LVM:n etenemisestä suurten raideliikenneinvestointien valmistelussa. Tällöin käytiin myös alustavaa keskustelua Tampereen kehyskuntien kiinnostuksesta osallista hankeyhtiön perustamiseen ja osakassopimusneuvotteluihin. Tampereen kaupungin edustaja Suomi–rata –hankeyhtiön neuvotteluissa on johtaja Mikko Nurminen.

Hankeyhtiön tehtävänä on Helsinki-Tampere välisen nopean raideyhteyden suunnittelu ja suunnittelun rahoittaminen rakentamisvalmiuteen saakka. Suunnittelun on arvioitu kustantavan noin 150 M€ (lentoradan osuus 45-50 M€) ja kestävän 6-8 vuotta. Työvaiheita ovat mm. esiselvitys, alustava yleissuunnittelu ja yva, yleissuunnittelu ja ratasuunnittelu ja em. liittyvä kaavoitus. Päätökset radan rakentamisesta tehdään erikseen. Valtio osoittaa 76,5 M€ hankkeen pääomittamiseen. Hankeyhtiön perustaminen edellyttää, että siihen tulee omistajiksi valtion ohella myös muita hankkeesta hyötyviä julkisyhteisöjä tai julkisesti omistettuja yhteisöjä. Muiden osuus suunnitteluhankkeen kustannuksista olisi 73,5 M€. Hankkeet kytketään 12-vuotisesta liikennejärjestelmäsuunnitteluun.

LVM:n johdolla toimiva neuvotteluryhmä on 5.11.2019 käynnistänyt keskustelun hankeyhtiön perustamiseksi. Ensimmäiseen neuvotteluun on kutsuttu joukko radanvarren ja sen vaikutuspiirin kaupunkeja. Neuvotteluissa on toivotettu tervetulleeksi osakasneuvotteluihin myös muita radan vaikutuspiirissä olevia kuntia. Osallistuminen tarkoittaa käytännössä osallistumista hankeyhtiön pääomittamiseen.

Seutusihteeri Pohjonen 19.11.2019

Kuntajohtajakokous 15.11.2019 käsitteli asiaa, jolloin päätettiin, että kunnat käyvät jatkokeskustelun asiasta Mikko Nurmisen lähettämän materiaalin pohjalta (liitteenä). Lisäksi päätettiin, että asiaan palataan kokouksessa 29.11.2019.

Saateteemat jatkokeskusteluille olivat:

- Tampere-Helsinki junayhteyden parantaminen on seudun saavuttavuuden kannalta ykköshanke
- Tampereen seudun vahva osallistuminen varmistaa hankkeen sisällä kaupunkiseudun keskeisten tavoitteiden toteutumista (matka-aika, toteutusjärjestys tms.)

-Suomi-radnan toteutuminen lisää kaikkien seudun kuntien veto- ja pito-voimaa

Johtaja Mikko Nurminen selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liitteet:

- ensimmäisen neuvottelun 5.11. materiaali
- toisen neuvottelun 14.11. materiaali
- KJK:ssa 15.11. esitelty laskennallinen kuntien osallistumisen arvio
- LVM:n nimeämispyyntö

Kuntajohtajakokous 29.11.2019

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan todeta kuntien käymien jatkokeskustelujen tilanteen.

Päätös.

Kuntajohtajakokous

totesi kunnissa käydyt jatkokeskustelut ja päätti

että kaupunkiseudun kunnat ilmoittavat kantanaan olevansa mukana Suomi-radnan hankeyhtiön jatkokeskusteluissa,

että lopullisen osallistumisen suunnitteluvaiheeseen ja hankeyhtiöön kukin kunta ratkaisee erikseen asian valmistelun ja tietopohjan edettyä ja

että asian mahdolliset jatkokäsittelyt ovat kuntajohtajakokouksessa 13.12. ja seutuhallituksessa 18.12.

173 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT

Kuntajohtajien info- ja keskusteluasiat:

PSHP-keskustelu.

Seutujohtajan infoasiat:

Väestö- ja työllisyystilastot ilmestyvät 26.11. Toimitetaan kokoukseen.

Seutustrategiatyöryhmän täydentäminen Ylöjärven edustajan osalta.

174 § SEURAAVAT KOKOUKSET

15.11.,
MRL-uudistus
Talousarvio 2020
MAL-sopimus
Lukioselvitys
Perusopetuksen seudullinen tiekartta

29.11.,
Seudullinen tietohallinto
SuomiRata, hankeyhtiö
Keskustabarometri
Seututieto
Lähijunapilottikatsaus

13.12. HUOM ! LAPINNIEMEN KYLPYLÄSSÄ
Seutuliike
MAL4-sopimuksen hyväksyminen
Viestinnän kehittäminen
Lakeland Tampereenseutu, tilannekatsaus
Virkistysreitit, toimenpideohjelma
YK-rakenteen ilmastovaikutukset, seuranta
Maan ja lumen vastaanotto
Strategian arviointi
Seudullinen tietohallinto
Lähijunapilottikatsaus
VLJS, tilannekatsaus

175 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.25.